

NEDERLAND'S ADELSBOEK

99e jaargang 2023

A-B

Hilversum

Verloren

Uitgeverij Verloren
Torenlaan 25, 1211 JA Hilversum
www.verloren.nl

Stichting Uitgave Nederland's Adelsboek
E-mail: contact@adelsboek.nl
Website: www.adelsboek.nl

Eindredactie: Drs. D.C. de Clercq, Historisch Bureau De Clercq

© 2023 Stichting Uitgave Nederland's Adelsboek & Uitgeverij Verloren
Inhoud: Historisch Bureau De Clercq, Lisserbroek
Uitgave: Uitgeverij Verloren, Hilversum

Niets in deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever. Genealogische gegevens mogen met bronvermelding worden overgenomen.

No part of this work may be reproduced in any form by print, photoprint, microfilm or any other means without written permission from the publishers.

ISBN 978 94 6455 063 4
ISSN 0921-9021

Opmaak: Rombus, Hilversum
Druk: Wilco, Amersfoort

INHOUD

	Blz.
Voorwoord	VI
Inleiding	X
Toelichting op de opzet van de genealogieën	XXVI
Gebruikte afkortingen	XXXI
Hoge Raad van Adel	XXXIV
Ridderlijke orden	XXXVI
Ridderschappen	XLIV
Nederlandse Adelsvereniging	L
Vereniging voor jongeren van adel in Nederland	LII
Genealogieën	
Van Aefferden	1
Van Aerssen	4
Alberda	12
Alewijn	22
Van Asbeck	28
D'Aulnis de Bourouill	57
Lauta van Aijnsma	66
Backer	70
Von Balluseck	82
Barnaart	91
Baud	112
De Beaufort	119

Beelaerts van Blokland	152
Den Beer Poortugael	185
Bentinck	197
Van den Berch van Heemstede/	
Van Benthem van den Bergh	232
Van Beresteyn	253
Berg	259
Van den Bergh	272
Teding van Berkhout	276
Van Bevervoorden tot Oldemeule	302
De Beijer	305
Van Beijma	310
Bicker	328
Bloys van Treslong	340
Boddaert	348
Van Boecop	365
Van Boetzelaer	368
Schuurbeque Boeye	411
Van den Bogaerde van Terbruggen	416
Van Bönninghausen	419
Boogaert	430
Van der Borch	440
Boreel	461
Von dem Borne	488
Bosch	494
Van den Bosch	509
Von Bose	530

De Bourbon de Parme	536
Bowier	539
Van Brakell	548
Van den Brandeler	553
Brantsen	572
De Brauw	575
Van Breugel	596
Van der Bruggen	610
Von Bülow	614
Van Bunge	616
De Bye	623
Van Bylandt	637
Index	641

VOORWOORD

Toen het Centraal Bureau voor Genealogie, vanwege een veranderde strategische koers van de organisatie, tien jaar geleden besloot om te stoppen met de uitgave van *Nederland's Adelsboek* ontstond de vraag hoe de sedert 1903 bijna jaarlijks verschijnende reeks kon worden gecontinueerd. Besloten werd een stichting op te richten die het werk zou gaan voortzetten en zo ontstond in 2016 de Stichting Uitgave *Nederland's Adelsboek* (SUNA). Het archief van *Nederland's Adelsboek* werd overgedragen aan de Hoge Raad van Adel. Als redactie en uitgever werd contact gelegd met respectievelijk Historisch Bureau De Clercq en Uitgeverij Verloren, die sinds 2015 ook samen de uitgave van *Nederland's Patriciaat* verzorgen. Dit contact resulteerde in een hechte samenwerking.

Het Centraal Bureau voor Genealogie heeft in de jaren 1988-2014 een zogenaamde historische reeks van *Nederland's Adelsboek* uitgegeven waarin alle (ook uitgestorven) adellijke geslachten werden behandeld, met hun gehele stamreeks gevolgd door de complete genealogie van de familie, voor zover deze behoort of heeft behoord tot de adel van het Nederlandse Koninkrijk. Onderhavig deeltje is het eerste deeltje van een nieuwe *état présent* serie waarin alle families worden behandeld beginnend met de letters A en B. De *état présent* wil zeggen een overzicht van de op dit moment levende leden van een geslacht, met hun ouders, broers en zusters,

en met een summiere vermelding van de voorafgaande generaties voor zover die vermelding nodig is om het familieverband tussen de leden van de *état présent* te verduidelijken. Dit betekent dat met name de gegevens van de afgelopen 35 jaar zijn aangevuld.

Anders dan voorheen is deze uitgave tot stand gekomen met de hulp van een aantal vrijwilligers. Allereerst is dat het bestuur van SUNA bestaande uit C.P. barones van Harinxma thoe Slooten, Drs. W.P. baron van Lawick van Pabst, ondergetekende en de recent overleden vicevoorzitter Mr. R.H.M.J. baron van Hövell tot Westerflier aan wie dit eerste deeltje wordt opgedragen. Dan zijn er de vrijwilligers die namens SUNA contacten hebben onderhouden met de besproken families en de vele duizenden mutaties hebben verzameld sedert de vorige uitgave uit 1988/89 waarin de families werden behandeld. In alfabetische volgorde zijn dat Mevr. Drs. I.A. de Beaufort-Six, Jhr. Mr. A.R.P. Boddaert, Jhr. J.M.M.F.G. Bosch van Drakestein, Jhr. O.A.K. van Haeften, Mr. J.M.I. gravin van Hogendorp-Kalis en Mevr. Drs. N.E. Witsen Elias-Kool. Wij zijn aan hen grote dank verschuldigd. Ook dank aan de vele familievertegenwoordigers die binnen hun eigen familie de vele mutaties hebben verzameld. Het zijn er te veel om hier persoonlijk te bedanken, maar weet dat onze dank groot is. En *last but not least* de leden van de Raad van Advies, Prof. Dr. Y.B. Kuiper, Drs. C.O.A. baron Schimmelpenninck van der Oije en Mr. Dr. E.J. Wolleswinkel. Hun adviezen waren waardevol. De laatste heeft tevens het omvangrijke nakijk- en correctiewerk voor zijn rekening genomen, ook daarvoor veel dank.

Ook anders was dat wij tijdens de voorbereidingen van deeltje A-B geconfronteerd werden met de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG). Dat betekende niet alleen een oponthoud van ongeveer drie jaar waarin wij naar wegen moesten zoeken om *Nederland's Adelsboek* nog steeds uit te kunnen geven, maar ook dat het niet meer vanzelfsprekend is dat de informatie die in het verleden over een persoon werd opgenomen nog steeds vermeld kan worden. Zo is er in een aantal gevallen sprake van het weglaten van bepaalde gegevens omdat de persoon in kwestie van te voren heeft aangegeven dat die gegevens niet vermeld mogen worden, zoals gegevens over een eerdere partner. In een enkel geval wenste een persoon of een aantal personen uit een bepaalde familie in het geheel niet vermeld te worden. Om aan de AVG te voldoen hebben wij een aantal administratieve verplichtingen op ons genomen ter bescherming van de verkregen persoonlijke gegevens van de in *Nederland's Adelsboek* behandelde personen. Tevens is er een zogenaamde *privacy verklaring* opgenomen op de website van SUNA (www.adelsboek.nl).

Hier en daar is *Nederland's Adelsboek* 'gemoderniseerd'. Naast huwelijken zijn tevens geregistreerde partnerschappen opgenomen. Ook opgenomen zijn adoptief kinderen van vóór het in werking treden van de Wet op de Adeldom uit 1994 die geen titel of predicaat hebben. Dit geldt ook voor kinderen geboren uit een niet-huwelijksrelatie van vóór het in werking treden van de nieuwe wet. Was het in de voorgaande *état présent* serie gebruik om ieder deeltje te beginnen met de Koninklijke familie, in de

nieuwe opzet is dat principe losgelaten. In deze nieuwe *état présent* serie wordt de Koninklijk familie opgenomen in het deeltje waarin de letter N (Oranje-Nassau) beschreven wordt en zal een aantal leden van de Koninklijke familie onder hun eigen stamnaam worden beschreven voor zover zij tot de Nederlandse adel gerekend worden.

Dit deel van *Nederland's Adelsboek* vangt aan met een inleiding door Prof. Dr. Y.B. Kuiper en Dr. K. Bruin. Zij beschrijven vanuit een sociologische en antropologische achtergrond op essayistische wijze de thematiek van de adel in de twintigste en eenentwintigste eeuw. Daarna volgt een korte toelichting op de genealogieën, een overzicht van gebruikte afkortingen alsook een overzicht van adellijke organisaties in Nederland, waarna in alfabetische volgorde de families beschreven worden. Dit wijkt niet af van de wijze waarop dat al vele decennia gebeurt.

Tot slot nog een woord van dank aan onze sponsoren. Zonder de financiële steun van de Nederlandse Adelsvereniging en de Ridderschappen was het niet mogelijk geweest om dit project te starten. Ook aan hen zijn wij grote dank verschuldigd.

Namens het bestuur van de Stichting Uitgave *Nederland's Adelsboek*,
Jhr. Dr. Ing. T.J. Versélewel de Witt Hamer, voorzitter.

INLEIDING

Nederlandse adel in de 20ste en 21ste eeuw

1 Een nieuwe opname

In 2022 werd Frans Lauta van Aijmsma, een 77-jarige gepensioneerde fabrieksarbeider, opgenomen in de Nederlandse adel. Hiervoor was een lange weg begaan met een centrale rol voor een onderzoek naar de resten van een in 1637 bij het beleg van Breda gesneuvelde adellijke officier, Schelte van Aijmsma die in 2017 tevoorschijn waren gekomen bij de ontdekking van een grafkelder in een Friese dorpskerk. Geïntrigeerd door die vondst ging de ontdekker, rentmeester van die kerk, samen met een professionele historicus op zoek naar mogelijke nazaten en kwam deze Lauta van Aijmsma op het spoor. Door vergelijking van diens DNA met dat van de officier in de grafkelder kwam onomstotelijk vast te staan dat deze man stamde uit de oude Friese adellijke familie Van Aijmsma, die ten tijde van de Republiek verschillende prominente militairen had voortgebracht en waarvan drie leden in 1825 erkend werden als Edelen van Friesland. Aangemoedigd door deze bevindingen en uiteraard voorzien van genealogisch bewijsmateriaal diende Lauta van Aijmsma een verzoek in bij de Koning dat vervolgens binnen een jaar leidde tot de gewenste erkenning. De kosten voor het adelsdiploma vormden de laatste hindernis. Nadat die dankzij een gift van een Friese protestant-

se gemeente waren voldaan was de transformatie definitief een feit.

Beduusd maar trots verscheen de nieuwe jonkheer met zijn vriendin en zijn dochter met het adelsdiploma in de media. Tóch weer een nobilitatie, niet van een deftige notabele maar van een ‘gewoon’ gebleven AOW’er annex mantelzorger voor zijn vriendin, met één kind, dochter Miranda, die nu jonkvrouw was geworden maar de adeldom niet kan doorgeven omdat dit alleen in mannelijke lijn mogelijk is. Uitstervende adel, sympathiek en zonder pretenties – in zekere zin voorbeeldig, want passend in een publiek wensbeeld en allerminst in strijd met de bedoelingen van het adelsbeleid van de overheid.

2 Verheffen, erkennen en inlijven

In het naoorlogse Nederland zijn opnames in de adel hoogst zeldzaam geworden en voor zover ze plaatsvonden betrof het steeds mensen uit families met een adellijke achtergrond. Tussen 1945 en 2022 werden 122 adelsaanvragen beoordeeld door de Hoge Raad van Adel waarvan er 40 werden ingewilligd. In enkele gevallen ging het om ‘erkenningen’ van families die al vóór 1795 als adellijk te boek stonden maar in de Oranjemonarchie niet eerder (of slechts een enkele tak, zoals Lauta van Aijnsma) hun oude adellijke status erkend kregen. De meeste nobilitaties betroffen ‘inlijvingen’ van in Nederland woonachtige leden van buitenlandse adellijke families. De laatste was de oorspronkelijk Finse familie Ollongren in 2002. In hetzelfde jaar werd Máxima Zorreguieta lid van het Koninklijk Huis en mocht zij de titel ‘prinses’ gaan voeren.

‘Verheffingen’ van personen uit niet-adellijke families zijn er (met uitzondering van Máxima) na het interbellum helemaal niet meer geweest; de laatste was een telg uit de patricische familie Van Valkenburg die in 1939 adeldom verwierf. De Oranjevorstinnen Wilhelmina en Juliana betoonden zich geen voorstanders van het creëren van nieuwe adel. Tijdens de Tweede Wereldoorlog ontwikkelde Wilhelmina zelfs een afkeer van de in haar ogen verstokte adel, zij zag in de verzetsmensen die zij in Londen ontmoette een aristocratie die beter geschikt was om het land te leiden. Maar van het adelen van verzetshelden, een gedachte die ook in de publieke arena kort opgeld deed, kwam niets. Van haar dochter Juliana is bekend hoe zij tijdens een gesprek met jonkheer C.C. van Valkenburg, die van 1966 tot 1984 voorzitter van de Hoge Raad van Adel was, vilein opmerkte: ‘Maar meneer Van Valkenburg, je bent toch van adel, dat kun je toch niet worden?’ waarop hij antwoordde: ‘Nou Majesteit, dat valt nog wel mee’. Het geestige antwoord sloeg vooral op de eigen familiegeschiedenis en niet op de ontwikkeling van Nederlandse adelsbeleid, want daarin was inmiddels voor het verheffen van al dan niet verdienstelijke ‘burgerlijke’ personen geen plaats meer – al dan niet verdienstelijk: omdat het criterium van persoonlijke verdienste bij adelsverheffingen nauwelijks nog een rol speelde.

Het verheffen in de adel was in de loop der tijd steeds meer van een gunst in een recht veranderd, mede door de conservatieve advisering van de Hoge Raad van Adel, waardoor tot aanzien gekomen nieuwkomers buiten de deur werden gehouden. Het

waren hoofdzakelijk leden van oude regentenfamilies uit de belangrijkste Hollandse steden geweest die in het laatste kwart van de negentiende en eerste helft van de twintigste eeuw na een verzoek tot verheffing in de adel werden opgenomen. Dat waren lang niet altijd de meest illustere leden. Hierover werd binnen de Raad wel geklaagd, maar voor dit college prevaleerde afstamming toch boven persoonlijke verdiensten. Zolang de aanvragers – in de woorden van raadsleden – niet zwakhoofdig, totaal verarmd, afgezakt tot winkelier, getrouwd met een burgerlijke juffrouw, of het resultaat van een Indische verbintenis waren, moesten zij ook zonder bijzondere verdiensten geadeld kunnen worden. Soms was de verantwoordelijke minister het hier niet mee eens, maar in toenemende mate legde hij zich erbij neer. Het resultaat was verstarring van het adelsbeleid en het opnemen van leden van families die niet langer deel waren van de maatschappelijke top.

Eind jaren dertig begon ook de Raad in te zien dat de bakens wellicht verzet moesten worden. Een discussie ontstond over het opnemen van verdienstelijke figuren uit vooraanstaande burgerlijke families – zoals Romme, Van Eeghen, Van de Wall Bake, Cleveringa, Fock, Van Heek, Schaepman – maar die bracht geen verandering in het bestaande beleid. Het verlenen van persoonlijk adeldom als middel om verstarring tegen te gaan, zoals in België en Engeland, werd wel eens geopperd maar nooit serieus als beleidsoptie naar voren gebracht. In 1953 maakte het kabinet Drees/Beel in een geheim besluit een einde aan het verheffen. Er was een ander, meer bij de tijdgeest passend instrument: het

verlenen van een ridderorde, oftewel een lintje. Bestemd voor verdienstelijke individuen, los van hun afkomst, niet erfelijk: meer in overeenstemming met democratische en meritocratische beginselen.

3 Ontwikkelingen en een adelswet

In de achteruitkijkspiegel zien we de volgende lange historische lijn. Met de komst van het Koninkrijk Holland (onder Lodewijk Napoleon) in 1806 en daarna in 1813 van het Nederland onder de Soevereine Vorst (prins Willem I) was sprake geweest van een heruitvinding van het instituut adel, nu op nationaal niveau. Al in 1814 volgde de instelling van een Hoge Raad van Adel. In 1815 zou het land met België tot het Koninkrijk der Verenigde Nederlanden (onder koning Willem I) worden verenigd. Juist tijdens het intermezzo van deze (tijdelijke) vereniging van beide landen zouden vele personen door de koning in de adelstand worden verheven. Bij de liberale grondwetsherziening van Thorbecke c.s. in 1848 verdween de adel als stand; daarna kon in Nederland alleen nog adeldom worden verleend, zonder politieke voorrechten. Hiermee was de ontwikkeling ingezet naar Nederlandse adel als een instituut uit het verleden, zoals die zich in de twintigste eeuw voltrok. Aan het eind van die eeuw verdween de verlening van adeldom uit de Grondwet. Dat betekende geen afschaffing, maar ook geen onmiskenbare aanpassing aan de moderne tijd, bijvoorbeeld door het mogelijk maken van vererving in de vrouwelijke lijn, waar in toenemende mate – ook politieke – steun voor was ontstaan. Er kwam in 1994 een wette-

lijke voorziening, de Wet op de Adeldom, waarbij modernisering van het adelsrecht nadrukkelijk werd afgewezen, handhaving alleen mogelijk werd geacht als 'historisch instituut (...) dat zijn grondslag verliest als men zou trachten het naar eigentijdse denkbeelden te wijzigen of in te richten'. Opmerkelijk genoeg werd na amendering in de Tweede Kamer wel de mogelijkheid geopend voor kinderen die door adellijke ouders geadopteerd of die buiten het huwelijk geboren worden adeldom te verkrijgen. Weliswaar strijdig met het uitgangspunt van de regering, was dit toch een tegemoetkoming aan de vernieuwingsbehoefte.

Na 1945 en met name in de jaren zestig en zeventig verdween de zichtbaarheid van de adel in het publieke domein nagenoeg. In de hogere regionen van politiek, het openbaar bestuur, het bedrijfsleven, de diplomatie en het leger nam het aandeel adellijke personen verder af, een ontwikkeling die tot op heden is doorgegaan. Het egalitaire maatschappelijke klimaat stimuleerde niet tot het openlijk uiten van adellijk zelfbewustzijn. Hiervan getuigde menig edelman en -vrouw met uitspraken als 'Ik heb er meer last dan gemak van'; er werd zelfs geklaagd over discriminatie bij sollicitaties. Maar vanaf de jaren tachtig veranderden, overigens niet alleen in Nederland, economische en sociaal-culturele opvattingen: ongelijkheid was niet meer per definitie verkeerd, nieuwe en oude elites konden zich weer vertonen, er kwam een einde aan het 'grote wegkruipen' van de adel. Dat blijkt niet alleen uit het nu weer met minder gêne omgeven gebruik van titels en predikaten maar bijvoorbeeld ook uit de heropricting van een aantal ridderschappen. Dat gebeurde in